

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Παρεχόμενες Υπηρεσίες Επισκεπτών/τριών Υγείας, Υπουργείου Υγείας

Βασικές αρχές των υπηρεσιών αυτών είναι η πρόληψη της ασθένειας καθώς επίσης και η διατήρηση και προαγωγή της υγείας του πληθυσμού. Μέσα στα πλαίσια αυτά οι Επισκέπτες/τριες υγείας προσφέρουν προληπτικές υπηρεσίες σ' άτομα, οικογένειες ή/και την κοινότητα γενικότερα. Οι υπηρεσίες αυτές είναι:

I. Υπηρεσίες Μητρότητας – Παιδιού και Εμβολιασμών

Οι υπηρεσίες Μητρότητας – Παιδιού προσφέρονται από τους/τις επισκέπτες/τριες υγείας στα διάφορα Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού. Στόχος των υπηρεσιών αυτών είναι η προσφορά προληπτικής φροντίδας στη μητέρα, στο βρέφος και στο νήπιο και γενικά σ' όλα τα μέλη της οικογένειας, με σκοπό τη διατήρηση και την προαγωγή της υγείας.

Οι υπηρεσίες προσφέρονται δωρεάν σ' όλους τους κατοίκους μέσω ενός δικτύου Κέντρων και Υποκέντρων που έχουν ως βάση τους τα Κέντρα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας των Νοσοκομείων, των Αστικών και Αγροτικών Κέντρων Υγείας. Στο πίνακα 1 φαίνονται τα Κέντρα Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού που λειτουργούν σε όλες τις επαρχίες. Για ακριβή ημέρα και ώρα λειτουργίας του κέντρου δίνονται πληροφορίες στα τηλέφωνα που αναγράφονται δίπλα στο κάθε κέντρο.

Πίνακας 1. Κατανομή Κέντρων Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού κατά Επαρχία

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΚΕΝΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	Νοσοκ. Αρχ. Μακάριος III	22405070-1-2-3
	Στρόβολος	22305131
	Αγλαντζιάς	22305240
	Αγ. Δομετίου	22302174
	Καϊμακλί	22347780
	Λατσιά	22482422
	Δευτερά, Ανθούπολη, Ψημολόφου, Καπέδες,	22387901
	Ανάγυια	22387901
	Κλήρου, Εργάτες, Αγ. Μαρ. Ξυλιάτου	22632332
Παλαιχώρι, Φαρμακάς, Πλατανιστάσα	22642726	

	Ακάκι, Παλιομέτοχο, Αστρομερίτης, Κοκ/τριμιθιά Ευρύχου, Κάμπος Δάλι, Λύμπια, Λυθροδόντας	22821080 22932459 22521921
ΛΕΜΕΣΟΣ	Παλαιό Νοσοκομείο Λεμεσού	25305333 (Ext. 234)
ΛΑΡΝΑΚΑ	Παλαιό Νοσοκομείο Λάρνακας	24828768 (Ext.207)
ΠΑΦΟΣ	Γενικό Νοσοκομείο Πάφου	26803144 26803231
ΑΜΜ/ΣΤΟΣ	Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου	23200188

Δραστηριότητες Υπηρεσίας Μητρότητας και Παιδιού:

- **Παρακολούθηση της ψυχοκινητικής ανάπτυξης και εξέλιξης του βρέφους και του παιδιού.**
 - Οι επισκέπτες/τριες υγείας παρακολουθούν το βρέφος και το παιδί και προγραμματίζουν τις επισκέψεις τους στο Κέντρο Υγείας στη συχνότητα που καθορίζεται από τα σχετικά πρότυπα.
 - Τηρούν προσωπικά δελτία για κάθε βρέφος ή παιδί που επισκέπτεται το Κέντρο και σε αυτά καταγράφονται όλες οι υπηρεσίες που προσφέρονται ή προγραμματίζονται να γίνουν.
 - Γίνεται παρακολούθηση της ψυχοσωματικής ανάπτυξης βρέφους και παιδιού 0-6 χρονών.
 - Διενεργούν ανιχνευτικές δοκιμασίες για την εκτίμηση της σωματικής ανάπτυξης βρεφών και παιδιών ηλικίας 0-6 χρονών. Γίνεται δηλαδή μέτρηση του βάρους, του ύψους και της περιμέτρου κεφαλής και τοποθετούνται στις κατάλληλες εκατοστιαίες θέσεις ανάλογα με το φύλο και την ηλικία του παιδιού.
 - Παρακολουθούν τη φυσιολογική ψυχοκινητική εξέλιξη του βρέφους και παιδιού.
 - Διενεργείται Έλεγχος Οπτικής Οξύτητας σε παιδιά 3-4 χρονών.
 - Διενεργείται επίσης Έλεγχος Ακουστικής Οξύτητας σε βρέφη 8-9 μηνών και 4 ½ χρονών.
- **Ραντεβού για έλεγχο ακοής και όρασης βρέφους και παιδιού**

**Οι γονείς μπορούν να εξασφαλίσουν ραντεβού για έλεγχο Οπτικής ή Ακουστικής Οξύτητας:
Με προσωπική επίσκεψη στη Κλινική Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού ή Τηλεφωνικώς**

- Όταν χρειάζεται οι επισκέπτες/τριες υγείας παραπέμπουν σε ανάλογες υπηρεσίες ή σε ειδικούς για διερεύνηση προβλημάτων ή καταστάσεων που εντοπίζονται.
 - Όταν κρίνεται απαραίτητο πραγματοποιούν κατ' οίκον επισκέψεις για αξιολόγηση του περιβάλλοντος στο οποίο ζει η οικογένεια.
- **Αγωγή Υγείας και Συμβουλευτική**
 - Αγωγή υγείας προς τους γονείς αναφορικά με την υγεία και φροντίδα του παιδιού ή/και της οικογένειας γενικότερα. Μερικά θέματα αγωγής υγείας είναι: περιποίηση του βρέφους, διατροφή, μέθοδοι αποστείρωσης, πρόληψη ατυχημάτων, μητρικός θηλασμός, ψυχοπνευματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, παθητικό κάπνισμα, λοιμώδη νοσήματα, κλπ..
 - Παροχή συμβουλευτικής στήριξης προς την οικογένεια για αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων στην οικογένεια.
 - Οικογενειακός Προγραμματισμός
 - **Υπηρεσίες προς μέλλοντες γονείς, εγκύους και λεχώνες**
 - Οι επισκέπτες/τριες υγείας πραγματοποιούν επισκέψεις στο μαιευτήριο για προσφορά συμβουλών στις μητέρες και πληροφόρηση τους για τη λειτουργία των Κέντρων Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού και τις υπηρεσίες που προσφέρονται.
 - Οργανώνουν ειδικά διαφωτιστικά προγράμματα για εγκύους και μέλλοντες γονείς σε συνεργασία και με άλλους λειτουργούς υγείας. Συγκεκριμένα τέτοια προγράμματα γίνονται στις επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας, Λεμεσού και Πάφου.
 - **Θέματα Αγωγής Υγείας τα οποία περιλαμβάνονται στα Προγράμματα Διαφώτισης για μέλλοντες γονείς και εγκύους:**

1. **Λειτουργία των Κέντρων Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού και της Κλινικής Προγεννητικής Φροντίδας.**
2. **Αναπαραγωγικό Σύστημα του ανθρώπου, Σύλληψη, Σημεία και Συμπτώματα Εγκυμοσύνης, Ανάπτυξη του Εμβρύου.**
3. **Σωματικές και Ψυχολογικές Αλλαγές της Εγκύου. Αντιμετώπιση Κοινών Ενοχλημάτων της Εγκυμοσύνης.**
4. **Υγιεινή της Εγκύου. Διατροφή της Εγκύου.**

5. Φυσιολογικός Τοκετός και άλλοι μέθοδοι τοκετού.
6. Μητρικός Θηλασμός και τα Προτερήματα του. Περιποίηση και Προετοιμασία του Μαστού.
7. Υγιεινή του Στόματος και των Δοντιών κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης.
8. Βλαπτικοί παράγοντες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης που επηρεάζουν την ανάπτυξη του εμβρύου.
9. Τεστ Παπανικολάου και η Σημασία του στην πρόληψη ή την έγκαιρη θεραπεία του καρκίνου της μήτρας.
10. Οικογενειακός Προγραμματισμός. Μέθοδοι αντισύλληψης.
11. Ανώδυνος τοκετός.
12. Θετικές και Αρνητικές Επιδράσεις του Περιβάλλοντος στα πρώτα στάδια ανάπτυξης του παιδιού.
13. Ψυχοκινητική Ανάπτυξη του Βρέφους.
14. Διατροφή του βρέφους. Αναφορά στην τεχνητή Διατροφή.
15. Μικροαδιαθεσίες κατά την Βρεφική και Παιδική Ηλικία. Αντιμετώπιση Πυρετού. Περιποίηση άρρωστου βρέφους και παιδιού.

Μετά από κάθε διάλεξη ακολουθεί μάθημα με ασκήσεις χαλάρωσης και αναπνοές κατά τη διάρκεια του τοκετού. Τα μαθήματα γίνονται από έμπειρη μαία.

- Πληροφορίες για τα Προγράμματα Αγωγής Υγείας Μελλόντων Γονιών και Εγκύων σε όλες τις επαρχίες:

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΧΩΡΟΣ	ΗΜΕΡΑ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	Νοσοκομείο Αρχ. Μακάριος ΙΙΙ Εξωτερικά Ιατρεία	Κάθε Τετάρτη 5:00 μ.μ. Πληροφορίες στο τηλέφωνο:

		22405070-1-2-3
ΛΕΜΕΣΟΣ	Παλαιό Νοσοκομείο Λεμεσού Κέντρο Προστασία Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού	Κάθε Τετάρτη 4:00 μ.μ. Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 25305333 Ext. 234
ΛΑΡΝΑΚΑ	Νέο Νοσοκομείο Λάρνακας Αίθουσα Διαλέξεων Μαιευτηρίου	Κάθε Τετάρτη 4:30 μ.μ. Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 24828768 Ext. 207
ΠΑΦΟΣ	Γενικό Νοσοκομείο Πάφου Αμφιθέατρο Νοσοκομείου Πάφου (2 ^{ος} όροφος)	Κάθε Τρίτη 9:00 π.μ. Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 26803231

- **Εμβολιασμοί**

Οι επισκέπτες/τριες υγείας διενεργούν εμβολιασμούς σύμφωνα με το εκάστοτε σχήμα εμβολιασμών που εφαρμόζει το Υπουργείο Υγείας.

II. Αγωγή Υγείας

Οι επισκέπτες/τριες υγείας σχεδιάζουν και εφαρμόζουν προγράμματα Αγωγής Υγείας σε άτομα και ομάδες, με βάση τις κατευθύνσεις των αρμοδίων Υπηρεσιών και οργάνων και σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα αγωγής υγείας.

Χρησιμοποιώντας τις γνώσεις και εμπειρίες τους προγραμματίζουν, εφαρμόζουν, αξιολογούν και αναπροσαρμόζουν προγράμματα Αγωγής Υγείας στο σχολείο, στην κοινότητα, σε άτομα ή ομάδες πληθυσμού, ακολουθώντας την έρευνα και πρόοδο στον τομέα της υγείας.

Προγραμματίζεται και εφαρμόζεται αγωγή υγείας στο σχολείο η οποία απευθύνεται σε παιδιά Προδημοτικής, Δημοτικής, Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης. Δυνατό όμως να γίνει προς τους διδάσκοντες ή άλλο προσωπικό του σχολείου ή και στους γονείς των μαθητών.

Μέσα στα πλαίσια της Αγωγής Υγείας στη κοινότητα οι επισκέπτες/τριες υγείας συντονίζουν και συνεργάζονται με άλλους Λειτουργούς Υγείας για την εφαρμογή των προγραμμάτων αγωγής υγείας προς τους μέλλοντες γονείς και τις εγκύους.

Προγραμματίζουν και εφαρμόζουν αγωγή υγείας προς τα ηλικιωμένα άτομα και μπορεί να αφορά πρωτογενή ή δευτερογενή πρόληψη.

Η Αγωγή Υγείας στη κοινότητα μπορεί να αφορά άλλες ομάδες πληθυσμού, όπως είναι οι έφηβοι, οι γονείς, οι πρόσκοποι, μέλη συνδέσμων ή ιδρυμάτων.

Εφαρμόζουν χειρισμούς κοινοτικής παρέμβασης για την επιλογή των κοινοτικών φορέων και τον προσδιορισμό του τρόπου συμμετοχής τους σε προγράμματα αγωγής υγείας και γενικότερα προστασίας της υγείας.

Πραγματοποιούν επισκέψεις στο σπίτι για συμβουλευτική υγείας σε ομάδες υψηλού κινδύνου όπως ασθενείς με καρκίνο, καρδιοπάθειες, ατυχήματα, φυματίωση κλπ. και σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού όπως ηλικιωμένους, έγκυες, βρέφη και παιδιά.

Φροντίζουν για την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού χαρακτήρα των Αγροτικών Κέντρων Υγείας.

III. Σχολιατρική Υπηρεσία

Μέσα στο χώρο του σχολείου οι Επισκέπτες/τριες υγείας εργάζονται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Υπηρεσίας και ακολουθώντας τα σχετικά πρότυπα.

Ασκούν λειτουργικό ρόλο ο οποίος περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως η περιοδική εξέταση των μαθητών, μέτρα περιορισμού των λοιμωδών νοσημάτων, διενέργεια εμβολιασμών.

Παρέχουν άμεση φροντίδα σε περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος.

Ενημερώνουν το σχολικό πληθυσμό για διάφορα θέματα υγείας.

Συντονίζουν και προσφέρουν φροντίδα σε παιδιά με χρόνια νοσήματα ή σε οποιοδήποτε οξύ πρόβλημα προκύψει, και προγραμματίζουν συνεχιζόμενη φροντίδα για τα παιδιά αυτά σε χώρους εκτός σχολείου όπως το σπίτι ή το νοσοκομείο.

Ενεργούν σαν σύμβουλοι και συνήγοροι των μαθητών. Προσφέρουν τη γνώμη τους και κάνουν προτάσεις για θέματα που αφορούν ένα συγκεκριμένο παιδί ή περισσότερα παιδιά για κάποιο θέμα που τα αφορά και είναι σχετικό με την υγεία.

Εκτελούν περιοδικούς ελέγχους στα σχολικά κυλικεία όσον αφορά τα διατιθέμενα προϊόντα και τις υγειονομικές εγκαταστάσεις του κτιρίου και προβαίνουν σε εισηγήσεις.

Εκτελούν περιοδικούς ελέγχους των υγειονομικών εγκαταστάσεων του σχολικού κτιρίου και ενημερώνουν το προσωπικό που ασχολείται με τη καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων.

Συνοδεύουν μαθητές στις κατασκηνώσεις του Υπουργείου Παιδείας και του Ερυθρού Σταυρού και τηρούν το σχετικό καθηκοντολόγιο.

IV. Υπηρεσίες προς τους εγκλωβισμένους

Παρέχονται υπηρεσίες προς τους εγκλωβισμένους, σε συνεργασία με το γραφείο Ανθρωπιστικών Θεμάτων για τους εγκλωβισμένους καθώς και με άλλους λειτουργούς. Εφαρμόζεται προληπτικό πρόγραμμα για τις εγκλωβισμένες γυναίκες σύμφωνα με το οποίο εξετάζονται από Παθολόγο και υποβάλλονται σε γενικές αναλύσεις αίματος, μαστογραφία και εξέταση τεστ Παπανικολάου. Οργανώνονται επίσης προληπτικά προγράμματα εξέτασης των παιδιών του Δημοτικού Σχολείου Ριζοκαρπάσου. Τα παιδιά εξετάζονται από Παιδίατρο, Οδοντίατρο και γίνονται από τις επισκέπτες/τριες υγείας οι προληπτικές εξετάσεις σωματομέτρησης, σκολιωμέτρησης, ελέγχου οπτικής και ακουστικής οξύτητας καθώς επίσης και χορήγηση των απαραίτητων εμβολίων.

V. Εκπαίδευση φοιτητών Νοσηλευτικής Σχολής

Πολύ σημαντική είναι η συμμετοχή των επισκεπτών/τριών υγείας στην εκπαίδευση των φοιτητών της Νοσηλευτικής Σχολής. Σε θεωρητικό επίπεδο οι επισκέπτες/τριες υγείας διδάσκουν στη σχολή θέματα της ειδικότητάς τους και στην πρακτική άσκηση των φοιτητών οι επισκέπτες/τριες υγείας καθοδηγούν και επιβλέπουν την εργασία τους.

VI. Επιδημιολογική Έρευνα

Διενεργούν σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες επί τόπου επιδημιολογικές και ιατροκοινωνικές έρευνες στα λοιμώδη και κοινωνικά νοσήματα, καθώς και στα ατυχήματα. Παράλληλα, συμμετέχουν στη διερεύνηση λοιμωδών νοσημάτων όπως η φυματίωση.

VII. Οργάνωση εκδηλώσεων για επίκαιρα θέματα

Λειτουργοί της υπηρεσίας οργανώνουν και συνεργάζονται με άλλους λειτουργούς για την οργάνωση εκδηλώσεων για επίκαιρα θέματα όπως είναι η 'Παγκόσμια Ημέρα Υγείας', η 'Παγκόσμια Ημέρα κατά του καπνίσματος', Η 'Εβδομάδα Πρόληψης Ατυχημάτων', η 'Εβδομάδα πρόληψης Καρδιοπαθειών', 'Παγκόσμια Ημέρα κατά του AIDS' και η 'Ευρωπαϊκή Εβδομάδα κατά του καρκίνου'. Μέσα στα πλαίσια των εκδηλώσεων αυτών γίνεται αγωγή υγείας προς τους μαθητές αλλά και το κοινό.